De Eerste Wereldoorlog in boeken

Duitse en Nederlandse publicaties over Duitsland in WO I

Achtergrond - 26 juni 2014

De Eerste Wereldoorlog is op papier nog lang niet uitgewoed. In de aanloop naar de 100e herdenkingsdag van het uitbreken van de oorlog, op 28 juni, verschijnen talloze publicaties met nieuwe inzichten. Duitslandweb zet tien Duitse en zes Nederlandse publicaties op een rij, waarin de rol van Duitsland - en in een enkel geval Nederland - in de Eerste Wereldoorlog centraal staat.

Duitse publicaties

‘Der Große Krieg. Deutschland und Frankreich im Ersten Weltkrieg 1914-1918’
J.J. Becker, G. Krumeich (Essen 2010)

De Franse historicus Jean-Jacques Becker en zijn Duitse collega Gerd Krumeich geven gezamenlijk een overzicht over de Eerste Wereldoorlog vanuit Frans en Duits perspectief. Behalve de militaire en politieke ontwikkelingen gaan de auteurs ook in op het dagelijkse leven en sterven aan de frontlinie en de ontberingen van de bevolking. Daarnaast besteden ze aandacht aan de culturele weerklank en herinneringscultuur die de oorlog teweegbracht. Dit boek geldt als pioniersarbeid in de transnationale geschiedschrijving van de Eerste Wereldoorlog. Meer informatie >>

‘Der Erste Weltkrieg. Eine europäische Katastrophe’
B. Cabanes, A. Duménil (Darmstadt 2013)

Dit boek bundelt 64 artikelen die ingaan op verschillende aspecten van de Eerste Wereldoorlog. De verschrikkelijke veldslagen worden uitgebreid behandeld, zoals de uitputtingsslag van Verdun in 1916, het Duitse Lenteoffensief van 1918 en het ‘wonder van de Marne’ in 1914, toen de Duitse opmars werd gestuit. Het boek beschrijft de lotgevallen en het lijden van mensen, van wie de levens door de oorlog werden geraakt. Het vormt een goede inleiding op de Eerste Wereldoorlog. Meer informatie >>

‘Besetzt, interniert, deportiert. Der Erste Weltkrieg und die deutsche, jüdische, polnische und ukrainische Zivilbevölkerung im östlichen Europa’

A. Eisfeld, G. Hausmann, D. Neusatz (Essen 2013)

De reikwijdte van het oostfront was immens. In vier jaar tijd verwisselden enorme lappen grond van eigenaar. Wat betekende dit voor de betroffen burgerbevolkingen? Drie Duitse historici, gespecialiseerd in de geschiedenis van Midden- en Oost-Europa, imperialisme en de Duitse minderheid in Rusland, buigen zich over dit onderwerp. Zij brengen het verspreide wetenschappelijke onderzoek bijeen en werpen zo een nieuw licht op dit vaak onderbelichte thema. Meer informatie >>

> Slaapwandelaars
> Niet van een Duitse of een Nederlandse, maar van de Australische auteur Christopher Clark is het veel geprezen 'De Slaapwandelaars' (maart 2013). Clark beschrijft de oorlog vanuit breed internationaal perspectief. Zijn boek speelt een belangrijke rol in het Duitse debat over WOI. Zo sprak hij begin maart met minister Steinmeier en de Duitse historicus Krumeich bij een debat in Berlijn >>

‘Deutschland und der Erste Weltkrieg’

G. Fesser (Köln 2014)

Historicus en publicist Gerd Fesser heeft zich gespecialiseerd in de Duitse geschiedenis van de 19e eeuw. In dit boek gaat hij in op de factoren die hebben geleid tot de Eerste Wereldoorlog, de krijgsverrichtingen, de Russische revolutie en de ineenstorting van het Duitse keizerrijk. Het zwaartepunt van dit overzichtswerk ligt bij het Duitse keizerrijk. Meer informatie >>

'Deutschland im Ersten Weltkrieg’
G. Hirschfeld, G. Krumeich (Frankfurt a.M. 2013)

Van nederlaag tot revolutie, van het thuisfront tot het slagveld - over de Eerste Wereldoorlog wordt nog steeds druk gedebatteerd. De gerenommeerde historici Gerard Hirschfeld en Gerd Krumeich dragen aan de discussie bij met nieuwe inzichten op basis van talrijke brieven, dagboekaantekeningen, officiële documenten en getuigenverslagen en schetsen een authentiek beeld van de Eerste Wereldoorlog. Meer informatie >>

‘Die letzten Tage der Menschheit. Der Erste Weltkrieg in Bildern’
A. Holzer, K. Kraus (Darmstadt 2013)

In 1922 publiceerde de Oostenrijkse schrijver Karl Kraus zijn beroemde anti-oorlogsdrama ‘Die letzten Tage der Menschheit’, waarin hij onverbiddelijk de

propaganda en de menselijke tekortkomingen van de Grote Oorlog blootlegde. Fotograaf Anton Holzer heeft tekstfragmenten uit dit werk gecombineerd met een grote hoeveelheid fotomateriaal uit de Eerste Wereldoorlog. Zo wordt de lezer een indringende blik op de oorlog gegund. Meer informatie >>

‘Verdun 1916. Urschlacht des Jahrhunderts’
O. Jessen (Munchen 2013)

Op basis van nieuw bronnenmateriaal schetst historicus en publicist Olaf Jessen een beeld van deze cruciale veldslag aan het Westfront. Op indringende wijze vertelt hij het verhaal over de ‘gehaktmolen’ vanuit het perspectief van de Franse en Duitse soldaten en generaals. Jessen bestrijdt de gebruikelijke these dat het doel van de materiaalslag het laten ‘doodbloeden’ van het Franse leger was. Ook laat hij zien hoe de slag bij Verdun tot op de dag van vandaag doorwerkt. Meer informatie >>

‘Nach der Urkatastrophe. Deutschland, Europa und der Erste Weltkrieg’
P. März (Köln 2014)

Historicus Peter März onderzoekt in dit boek centrale ontwikkelingen in de Duitse en Europese geschiedenis die hun oorsprong hebben in de Eerste Wereldoorlog. De oorlog had verregaande gevolgen voor machtsverhoudingen, staten, culturen en samenlevingen in Europa en daarbuiten. März’ betoog beslaat een volle eeuw en strekt zich uit tot aan de dag van vandaag. Meer informatie >>

‘Der Große Krieg. Die Welt 1914 bis 1918’
H. Münkler (Berlijn 2013)

De Duitse politicoloog Herfried Münkler schreef met dit boek een nieuw standaardwerk over Duitsland in de Eerste Wereldoorlog. Hij gaat in op de snelle strategische, technologische en ideologische ontwikkelingen die tijdens de oorlog plaatsvonden en besteedt veel aandacht aan het militair-politieke complex van het Duitse Rijk. Münckler legt de schuldvraag niet eenduidig bij Duitsland maar noemt een complex aan factoren. Hij ziet niet het uitbreken van de oorlog als de grote ramp, maar het feit dat de regeringen in Berlijn, Wenen, Londen, Parijs en Moskou niet in staat bleken de oorlog te beëindigen. Meer informatie >>

‘Der Erste Weltkrieg. Europa zwischen Euphorie und Elend’
H. U. Thamer (Augsburg 2013)

Historicus Hans-Ulrich Thamer onderzoekt in dit geïllustreerde boek de kleine en grote vragen rond de Eerste Wereldoorlog. Het leven van alledag komt aan bod, het hoe en waarom van politieke en militaire beslissingen, de ontberingen in de

loopgraven, maar ook de ontwikkelingen aan het thuisfront. Thamer gaat niet alleen uit van het Duitse perspectief, maar probeert zijn onderwerp vanuit internationaal perspectief te benaderen. Meer informatie >>

Nederlandse publicaties

‘Na de catastrofe. De Eerste Wereldoorlog en een zoektocht naar een nieuw Europa’
F. Boterman, W. Melching, A. Labrie (Amsterdam 2014)

Nadat de verschrikkingen van de Eerste Wereldoorlog waren uitgewoed, moesten de deelnemende landen de wonden likken. Het maatschappelijke, politieke en culturele leven van voor de oorlog kon niet zomaar weer worden opgepakt. In 24 portretten van Europese kunstenaars, intellectuelen, politici en schrijvers, opgesteld door evenzoveel auteurs, komt de wisselwerking tussen de Eerste Wereldoorlog en de levens van de geprotretteerden aan bod. Onder hen Adolf Hitler, Leon Trotski, koningin Wilhelmina, Thomas Mann, Louis Ferdinand Céline en Piet Mondriaan. Meer informatie >>

'Sprong in het duister. Duitsland en de Eerste Wereldoorlog'
P. Dassen (Amsterdam 2014)

Centraal in dit boek van Patrick Dassen, historicus aan de Universiteit Leiden, staat de vraag naar de plaats van de Eerste Wereldoorlog in de Duitse geschiedenis, speciaal de relatie met de voor- en naoorlogse historie. Duitsland rond 1910 was een heel ander Duitsland dan in pakweg 1920, toen het bijna door een burgeroorlog werd verscheurd. Het Duitse Keizerrijk bezat vóór 1914 de potentie om zich te ontwikkelen tot een moderne, democratische samenleving. Door de oorlog vond er een proces van radicalisering plaats dat zo’n zware hypotheek zou leggen op de periode na 1918.
Meer informatie >>

‘De Eerste Wereldoorlog’ [Luisterboek]
W. Melching, P. Moeyes, W. Klinkert en F. Boterman (Diemen 2012)

Vier Nederlandse historici gaan in dit luisterboek in op vier vragen over de Eerste Wereldoorlog. Willem Melching, docent aan de UvA, vraagt zich af in hoeverre Duitsland blaam treft voor de oorlogsuitbraak. Paul Moeyes, gespecialiseerd in de Eerste Wereldoorlog, verhaalt van de benarde situatie waarin het neutrale

Nederland zich bevond. Wim Klinkert, hoogleraar militaire geschiedenis aan de UvA, behandelt de krijgsverrichtingen. En hoogleraar moderne Duitse geschiedenis Frits Boterman onderzoekt de causaliteit tussen de Eerste en de Tweede Wereldoorlog. Meer informatie >>

‘Buiten schot. Nederland tijdens de Eerste Wereldoorlog 1914-1918’
P. Moeyes (Utrecht 2014)

Dit boek gaat niet over Duitsland maar over Nederland. Maar omdat het zo geprezen wordt, krijgt het toch een plek in dit overzicht. Tijdens de Eerste Wereldoorlog zag het neutrale Nederland zich in een moeilijke positie tussen de strijdende partijen geplaatst. Voor het Duitse keizerrijk was Nederland een onontbeerlijke aanvoerhaven en handelspartner, voor Groot-Brittannië een hinderlijke zwakke schakel in de zeeblokkade tegen Duitsland. In zijn boek schetst hogeschooldocent Paul Moeyes een geschiedenis van Nederland in oorlogstijd, met aandacht voor het alledaagse leven, het politieke laveren en de betrekkelijkheid van neutraliteit. Meer informatie >>

‘Een kleine geschiedenis van de Eerste Wereldoorlog’
J. van Oudheusden (Amsterdam 2013)

De Nederlandse historicus en docent Jan van Oudheusden schreef met ‘Een kleine geschiedenis van de Eerste Wereldoorlog’ een beknopt naslagwerk. Aanleiding en oorzaken komen aan bod, het verloop van de strijd en de politieke en militaire beslissingen. Er is extra aandacht voor België en Nederland. Meer informatie >>

'De eerstgevallenen'
T. Toebosch (Amsterdam 2014)

In een schermutseling aan de Frans-Duitse grens, dertig uur voor het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog, vielen de eerste twee slachtoffers. De Franse dienstplichtige onderwijzer André Peugeot en de Duitse jonge cavalerist en bankierszoon Albert Mayer zijn de eerste officiële gevallenen en worden in eigen land met monumenten geëerd. De Nederlandse journalist Theo Toebosch kreeg toegang tot hun familiearchieven en reconstrueerde hun levens. Een kleine tragedie als weerspiegeling van de grote oorlog. Meer informatie >>

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: https://duitslandinstituut.nl/artikel/2866/de-eerste-wereldoorlog-in-boeken